

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
16 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(admistracija) in ekspedicija na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 k.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Naš napredek.

V Kamniku so bili v nedeljo zbrani odlični domoljubi gorenjski, razširjeno srce je uživalo čisti zrak, ki se je po celi deželi naredil vsled one čistilne nevihte, ki je nemčursko svojat ob tla trešnila. Tudi v ljubljanski čitalnici bila je obilna množica ljudstva zbrana, v duhu še vedno praznujoča velikansko narodno zmago. Zares se je smelo zjasniti čelo slovenskim rodoljubom v zadnjih dneh, ko so videli, da njih dolgoletni trud ni bil zastoj.

Žalostni so bili časi za rodoljube pred leti, težak jim je bil boj z nasprotniki naroda in njih predsodki kakor tudi s predsodki lastnih rojakov, v politiki ne zavednih. Trpel je rodoljub udarec od sovražnika voljno in iunaško, kakor se vojniki spodobi, pa dvakrat grenko ga je zbolel udarec od lastnega rojaka. Slovenstvo, samostojno mišljenje, zagovarjanje narodnih pravic, zdelo se je tačas še smelo, predrzno početje, koje je toliko brezumno, kakor tudi ostre kazni vredno. Naši renegati so porabili privajeno podanost in strah pred gospodujočim nemštvom v narodu našem, da so ga ščuvali proti buditeljem narodne zavesti. Terorizem od zgor, terorizem od spod, vse se je zaklelo zoper te „neumne Slovence“, to so bili časi trdega boja in bridkih skušenj za naše rodoljube. Mnogi so že obupavali, ter se javno menili o vnčenji slovenskega naroda po sili ponemčevanja. Vkljub hudemu pritisku germanizacije, vkljub neumornemu delovanju in podučevanju rodoljubov se

je narodna ideja ljudstva le počasi prijemala. posebno v mestih je bila nemškutarija tako vkoreninjena, da se je skoro nemožno videlo, da bi na teh peščenih tleh narodno seme kdaj zamoglo sad roditi.

Vendar narodnjaki niso nehali, oznanjati nauk o svobodnem Slovincu na svobodni domači zemlji, niso nehali likati jezik slovenski in širiti slovensko knjigo med ljudstvom; kolikor izobraženih Slovencev, toliko je bilo narodnih agitatorjev, slovenska žurnalistika odbijala je tuje napade, in dajala domoljubom parolo, ki so jo potem naprej širili med narodom. Tako ni moglo drugače priti, da so ideje, na ktere se naslanja slovensko gibanje, slednjič našle pot v najbornejšo kočo, v najstrmejšo gore in zakotja domovine naše. Vsak, kdor ima pošteno srce, je imel priložnost, slišati glas pravice, slišati argumente narodnjaka domačina, in primerjati jih z nazori, ki so jih med ljudstvom še vedno vspešno trosili nasprotniki narodnega prizadevanja. To ravno smo mi hoteli, ker smo zidali na poštenost našega naroda. Ko je namreč narod slišal in pretehtal naše in naših nasprotnikov besede, začel se je nagibati nanašo stran; norčevanja čez „neumne Slovence“ se je vedno menj slišalo. Nasprotniki so na Kranjskem poskušali še z besedo „Kranjec“ nekaj motiti ljudi, ki so bili tega geografičnega nazivka vajeni, pa tudi to ni dolgo vleklo, ker se je ljudem čudno zdelo, da ravno oni, ki se s „Kranjstvom“ bahajo, govoré in pišejo le nemški, ne pa „Kranjski“, nasprotno pa so videli ljudje, da se le

Slovenec poteguje za Kranjca domačina in za njegov jezik. Ko sta se pravi „Kranjec“ in „Slovenec“ kot prijatelja spoznala in si roke podala, bila je čez nemškutarijo že sodba gotova, izrekla se je dne 24. in 30. rožnika 1879.

V našega prerorenja spomladi brili so mrzli vetrovi čez našo polje, po zamrznjenih tleh so ledino orali domoljubi, ter s skrbjo pričakovali gorkejšega solnca; dolgo se ni hotelo zvedriti in ogreti, in mnogi so že obupali. Pa naravni zakoni veljajo tudi za nas, solnce je stopilo na horizont, pregrelo je srca in nastopilo je poletje narodne zavednosti, narodnega navdušenja. Le tu pa tam je prej skromno cvetela kaka domorodna rožica, zdaj pa je vsa domovina v krasnem cvetu, ni ga okraja, ni mesta, ni skoro vasi, kjer ne bi našel zavednih in iskrenih rodoljubov.

Na Gorenjskem in Dolenjskem, na Notranjskem in Štajarskem, v Primorji in na Koroškem, ob Dravi in ob sinji Jadri, povsod najdeš zavednih domačinov, ki si radostno roke podajajo v očigled naše narodne zmage. To navdušenje ni narejeno ali umetno, kdor hoče, se lahko prepriča, ako stopi med narod kakoršnega koli stanu, povsodi bo našel prej nezaslišano in resnično sočutje za narodni napredek. Ako le trije Slovenci vkup pridejo, prvi pogovor jim je o narodni politiki; iz privatnih ne za list namenjenih pisem razvidimo isto navdušenje po celi Sloveniji.

Tolik napredek v narodni zavednosti nas mora v istini veseliti, in nam je porok, da je naša zmaga stalna in stanovitna, da nam naši

Ljubljanske slike.

(Dalje.)

Dijaška mati ali gospodinja (femina vorax).

Ker ima Ljubljana najviše šole, kakoršne so dozda po previdnosti državne vlade nam doma dovoljene, ker toraj po duševno izobražanje sèm hodi mladina iz raznih krajev, zato je tudi tista stvar, ki med tem skrbi za njen telesni blagor, vsakako kulturhistoričnega pomena, če bi prav Ljubljane ne mešala toliko, kakor jo, ker njeno število ni ravno majhno.

Dijaška mati je — če že ne prav stara mamica, vsaj postarša, nikdar višega, marveč k večjemu srednjega, polovičarskega ali celó nižjega stanu, ki se sestavlja iz vdov s pičlim zaslužkom ali malo penzijo, z omoženih, katerih možje so služabniki pri kakem uradu ali na železnici, branjevci ali rokodelci, iz postarnih gospodičin, kuharic ali obrtnic, ki niso mogle ali niso marale dati se vpreči v zakonski jarem, slednjič iz starih samic, katerih zgodovina se zgublja v temni preteklosti in ki so bile matere, pa niso nikdar imele moža. Po tem se dijaška mati tudi razločuje v dvojno: prva ima dijake le za priboljšek, druga pa popolnoma o njih živi. Včasih se celó zgodi, da se

dva, ki si ne upata živeti ob golem zaslužku svojih rok in obrestih premoženja, vzameta s tolažilom: „ej, bova pa študente imela“ — kakor še ni davno tega, ko sta hlapec in dekla jemala se na gole roke češ: „bova pa njivo v štant vzela in krompir sadila.“

Za svojo „obrtinjo“ si najame dijaška mati navadno po dve sobi: eno — manjšo — za se in za svojo p. n. rodovino, če je kaj ima, drugo — obširnejo — za dijake, in to, kolikor mogoče blizo šolskega poslopja. Na svitlobo, zračnost, prostornost in druge površne reči se ne gleda toliko, ko na nizko ceno, zato so taka stanovanja večidel pri tleh ali vsaj v ozkih ulicah, kjer se z oken ne vidi drugam, kakor na kako smetno in navlečeno ozko dvorišče ali pa, če je bivališče prav pod streho, na golo zidovje in strehe ter z njih kvišku moleče dimnike. To je vsakako zeló previdno, mladina se teh mikavnih reči kmalu nagleda in potem je pri učenju ne moti družega, kakor podgane, mačke in tiči. Ta svoj „departement“ napolni s posteljami z enim ali dvojnimi nadstropjem, v sredi stoji velika miza s stoli, v kotu peč, tu pa tam ob zidu visi kaka podoba in soba je „meubilirana“. Podnevi je še toliko prostora, da more drug memo družega, ponoči pa, ko se potegnejo postelje prvega nad-

stropja ven, je vse zadelano tako, da morajo „viš.“, ki ležé v prvem nadstropju, stopati čez postelje „nižih“ pri tleh, in pri tem se včasih primeri, da se komu stopi na živo meso ali kost. Po dva v eni postelji ne ležita, ker tega ne trpi šolsko nadzorstvo, ktero vtakne ali bi vsaj utegnilo vtakniti svoj nos tudi v to „dijaško kosarno“. Če bi tega ne bilo, bi v takem ozkem prostoru bilo nakupičenih še več dijakov, kakor jih je, in to bi bilo zdravju mladine še škodljivejše, kar bi pa gospodinja prav nič težke vesti ne delalo.

Dijake deli v tri vrste: 1. v take, za ktere se plačuje v gotovem denarju, 2. v take, za ktere dajó starši hrano v naravnem blagu in le za stanovanje in nekatere druge pritikline gotov denar, in 3. v take, ki plačujejo le stanovanje, hrano pa dobivajo drugje. Prvi so najboljši, zato nekatere, po večem bolj gosposke, jemlje le te, drugi so dobri le, če malo jedo ali jim je dobro vse, kar na mizo pride, tretji so najslabši in se jemlje le, če je prostor, da pomagajo plačati gospodinja stanovanje.

Obed je skupen pri mizi, pri kateri se tudi — vzlasti pozimi in ob slabem vremenu — študira in piše; posebnih priprav ni treba, k večjemu če se pogrne miza, da je potem ni treba brisati, vsak dobi svoj krožnik in žlico,

nasprotniki ne bodo mogli več vzeti, kar smo po trdem boji priborili.

Še se zanašajo, da se bo politika avstrijska zopet njim na prid presukala in da bodo s pomočjo vlade zopet na vrh prišli. Pa slabo bi naša stvar stala, ko bi jo postavili na milost ktere koli vlade; da imamo mi le zaveden in politično izobražen narod, potem se nobene vladne sisteme nimamo bati. Le sebičneže in kruhoborce bodo lovili s časnim dobičkom, velika večina našega naroda hrani pa še vedno toliko poštenosti v svojem srcu, da idealnih, vzvišenih blagorov ne bo za denar prodajala.

Saj podkupovalci ne morejo osrečiti celega naroda, ampak le nekterim stanje zboljšajo na škodo drugim bolj značajnim; to ljudje vendar tudi že sprevidijo, in kdor je poštenjak, hoče blagor celega naroda, in ni srečen, dokler vidi svoje rojake nesrečne.

Hvalimo Boga, ki je blagoslovil delo našega domoljuba, ter prikrajšal dni našega trpljenja, in prosimo ga, da bi naš narod ohranil vedno poštenega, vnetega za vse dobro in lepo in sovražnega vsemu nčvrednemu samohlepu, da bomo svojo osodo vedno v svojih rokah imeli, kakor je Palacky v svojem testamentu rekel o Čehih. Vsak narod ima osodo in vlado, kakoršno zasluži, in ako bodemo Slovenci značajni, energični, svobodoljubni in domoljubni, nikdo ne bo smel preko nas na dnevni red prehajati, nikdo si ne bo upal, z nogami teptati naših pravic. Ne mi po vladah, ampak vlade se bodo morale ravnati po nas.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani 16. julija.

Novejša poročila pravijo, da se nemamo še nadejati odločnega prevrata, ter da bo sedajno ministerstvo nekoliko spremenjeno še ostalo. V tem nas potrjuje **volitev Stremayra** v velikem posestvu Bukovinskem, Alesani, ki je bil že voljen, je moral odstopiti, da je ministru prostor naredil. Ni nam treba dostaviti, da nas ta volitev prav malo veseli, še menj pa, da Stremayr minister ostane, kakor zdaj poloba kaže. Dokler bo on šolo v rokah imel, tako dolgo nemamo pričakovati

ravnopravnosti jezikove v podučevanju. Treba bo energičnega delovanja od strani naših poslancev.

Tudi minister **Horst** ostane, kajti tudi njemu je prihranjen prostorček v parlamentu, ker je voljeni okrajni glavar Keschmann v Bukovini odstopil, da je Horstu prostor naredil. Tedaj je Bukovina pribežališče za Ofenheime in za drugodi propadle ministre.

Če je že to žalostno, da nekaj starih ministrov ostane, še menj ugodno je poročilo, da **vstop Čehov** v državni zbor še nikakor ni gotov. Ako Čehi ne pridejo, potem smo v državnem zboru zopet v manjšini, in ne ostane nam družega, ko da tudi mi Slovenci, Dalmatinci in Poljaki izstopimo, ter tako zbor nesklepčen naredimo. Ako ostanemo tam, majorizirali nas bodo, kakor poprej, in ostalo bo skoro vse pri starem, vsaj v narodnih vprašanjih. Zdaj bi morali Čehi vsakako vstopiti, ker imamo večino, in če smo kedaj odobraval pasivno politiko, sedaj je ne moremo, ker vidimo, da Čehi z njo oškodujejo ne samo sebe, ampak tudi nas, njih zavznike. Zdaj bi lahko imeli prvo besedo v državnem zboru, pomoči imajo dovelj, s kuhanjem pa bodo tako daleč pripravili, da bo moral še Taaffe odstopiti, in da pridejo na krmilo zopet nemškoliberalci čiste krvi.

Ministra **Glaser** in **Chlumetzky** bosta gotovo odstopila, kakor se čuje, in na njih mesto prideta sedaj morda dva bolj konservativna moža. Vendar smo zaradi prihodnosti še zelo v nevednosti.

Madjari ostanejo pri svoji trmi, da mora železnica v Srbijo tam zidana biti, kjer oni hočejo. Srbski poslanik Alimpič je bil na Dunaji, da se o tej zadevi dogovori, in je bil zadovoljen, ako se nadaljuje državna železnica od Pančeve do Belgrada.

Temu pa se zopet ustavljajo Madjari, kakor pri železnici Sisek-Novci; oni hočejo Belgrad naravnost s Pešto zvezati, ker bi radi vso kupčijo osredotočili v Pešti, pa kdaj bo ta železnica zidana, ko ogerska kasa nema denarja? To jih pa ne skrbi, da le zabranijo, kar bi vtegnilo naši polovici na korist biti, potem jih daljši razvitek stvari ne briga, saj

oni tako niso vneti za srbsko železnico, ki bo srbskim pridelkom pot v Avstrijo odprla in ogerskim konkurenco naredila. Tako ostane Avstrija v sramotni odvisnosti od Ogorske, ali prav za prav od Madjarije, in tako bo tudi ostalo, dokler se ne naredi sprava med Nemci in Slovani.

Vnanje države.

Narodno-liberalna stranka na **Nemškem** se vedno še drobi. Zdaj sta zopet izstopila Bavarec Völk in profesor Treitschke s šestnajstimi drugovi, tedaj šteje stranka zopet 18 glav menj.

Maršalu **Mac Mahonu** je republikaška vlada prepovedala, vdeležiti se pogreba princa Napoleona, čeravno je zagotavljal, da hoče to storiti le iz hvaležnosti do starega Napoleona. Ta prepoved naredila je med bonapartisti hudo kri.

Kako slabo podučeni so **Angleži** o naših razmerah, kaže neki članek v „Times“, ki v volitvah in vrščenem se prevratu v Avstriji ne vidi družega, ko reakcijo. Najbrž so osnovne misli za ta članek bile na Dunaji rojene, ter potem v angleško gnjezdo položene.

Veliki vezir je prosil bolgarskega kneza, naj s Turki, kar jih je še v Bolgariji, po milosti ravna.

O zmešnjavah v **Carigradu** vedó listi mnogo pisati, da prostor izpolnijo, nas pa le malo zanima, ali pride Mahmud paša iz prognanstva nazaj, ali ne; tudi nam je vse jedno, kake pravice se egiptovskemu podkralju dajo, oziroma vzamejo; saj dolgo Egipt tako ne bo več pod turško nadvlastjo.

Pogovori med **Turčijo** in **Grecijo** zaradi povečanja poslednje še vedno ne kažejo nobenega vspeha. Tu zamore le meč pomagati, kar bi morali Grki vendar že izprevideti.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 16. julija. Tukajšni „Tagblatt“ se predrzne interpelacije narodnih odbornikov Horaka, Regalija itd. imenovati „nergeleien“. Može, kakor Horak, ki so že osiveli v poštenem delu in uživajo spoštovanje

gospodinja prinese na mizo veliko skledo, se vsede navadno sama med nje in razdeli z veliko žlico pičo po krožnikih; če ima rodovino in je dosti prostora pri mizi, kosi in večerja tudi ta z dijaki. Nektera pa ostane v kuhinji in prepusti svojim gojencem, naj si jed razdele kakor jim drago; le če nastane kak prepir, pride mirit nezadovoljne. Tudi jej je glavna skrb, da se mladina ne preobje, ker s prepornim želodcem se je težje učiti. Tudi učenje je skupno, le kdor se uči glasno, mora, če ni najviši v šoli ali najboljši plačevalec, iti k oknu, pred vrata, v kak kot na mostovž, na stopnice ali dvorišče, da drugih ne moti. Če pa tudi to ni mogoče, si včasih vsi skup pomagajo s tem, da si vsak zatisne ušesa, da drugih ne sliši, potem pa na ves glas prebira in se uči svoje naloge na pamet. Če pride kdo v sobo ali že notri sedeč posluša to brodenje v raznih jezikih, se mu zdi, kakor da bi v trnje padel.

Vrednost svojega „kvartirja“ šteje dijaška mati po številu „gospodov“, doktorjev, uradnikov in drugih učenih mož, ktere je ona že zredila; čem več je teh, tem ponosnejša je, tem zaničljivejša gleda postrani druge svoje vrste. Ker jej je na dobrem imenu svojega zavoda vse ležeče, skrbi navadno tudi za do

ber red v hiši, vse mora biti o pravem času doma, ne le po noči, ampak tudi podnevi, ključa od hišnih vrat nima nobeden, vsaj od nje in z njeno vednostjo ne, in če se kdo zoper ta hišni red pregreši, ne dobi le kislega obraza in hudih besedi, ampak včasih ga zatoži celó staršem, redkeje profesorju ali katehetu; če vse nič ne pomaga, je v stanu spokati ga, da drugih ne okuži s svojo razuzdanostjo. Se vé, da so tudi take, ki svojim gojencem vse pusté, le da jih ne zgubijo, toraj iz gole umazane dobičkarije.

Skoro pri vsaki je razvita tudi znana slaba ženska in moška lastnost, nevoščljivost. Ta se ne razteza samo na konkurentinje, katerim strogo na prste gleda in dijakke pred nosom lovi, včasih celó ob šrangah, kjer kmetiški starši svoje sinove v Ljubljano vodijo, tudi jej ni dosti, da drugo opravlja in obrekuje, starišem obeta boljše oskrbovanje otrok in skuša na vsak način spodkopati jo — ne, to ni zadosti, strast njena se loti tudi dijakov nasprotnice, tudi te opazuje in zalezuje in če kaj zvé, kar bi jim po njenih mislih utegnilo škodljivo biti, brž raztrosi po mestu ali pa še gorko nese profesorju ali katehetu, ako ima ta za skrivne tožbe poslušno uho. Pri tem ne preiskuje prej vestno, je li to resnično ali ne, tudi ne toži

toliko iz sovraštva do dijaka, kolikor iz zavirljivosti in hudobnega namena, da bi svojo nasprotnico spravila v slabo ime in jej odjedla dijakov, zato maha pač po dijakih, a misli gospodinjo, čeravno skušnja uči, da stori več škode in krivice prvim, ko drugi. Marsikteri mladeneč bi lahko tej opazki pridal drastične ilustracije iz svojega življenja, tudi pisatelj teh slik, če bi resnico svojih opazek hotel dokazovati po posameznih drobnih izgledih, kar pa ni namen njegov.

Oskrbovanje dijakov, če je mati ali gospodinja še tako vestna in skrbna za telesni in duševni blagor svojih dijaških otrok, pusti še dosti prostih ur za druge opravke. Zato se peča res še z raznim drugim, koristnim in škodljivim delom. Ta je branjevka, ona strežnica tu in tam, tretja potovka po mestu, ki nosi razne reči v zastavnico, priskrbuje deklam in kuharicam službe, prenaša „pošte“ in pomaga spravljati ljudi v slabo ime, četrta služi še starim in mladim gospem, gospodčinam in gospodom s svojo vednostjo in zgovornim jezikom, peta lovi po mestu slabe in dobre novice in jih prodaja za kolikor toliko itd. — sploh, skoro vsaka počenja še kaj družega, če nima svoje rodovine ali kakega stalnega posla, ki jej tega ne dopušča.

celega mesta, možje, ki imajo res srcé za blagor ljudstva, kakor so naši mestni odborniki Horak, Regali, Potočnik, Jurčič itd., taki se pač ne smejo postaviti v eno vrsto z ljudmi, kakor Dežman in Schrey, ki imajo zmirom in povsod strankarsko zagrizenost pred očmi. Interpelacije naših odbornikov so vedno opravljene in zadevajo važna vprašanja mesta. Naj tedaj gospod dr. Kraus, ki je še mlad in naših razmer ne pozna, nikar preveč široko ustne odpira, kakor je to storil v svojem članku od torka. Kedar bo on za ljubljansko mesto toliko zaslug imel, kakor jih imajo slovenski mestni odborniki, potem se le zna zabavljati, zdaj mu to še ne pristaja.

Iznenadeni smo bili, čitati v „Triester Zeitung“, da hoče naše mesto, oziroma mestni odbor, poldrugi milijon goldinarjev na posodo vzeti. Že enkrat so hoteli tako velik dolg nakopati si na glavo, pa deželni zbor jim tega ni dovolil. Zdaj imajo v deželnem zboru tudi večino, zato so prišli s projektom zopet na dan. Že zdaj težijo ljudje o prevelikih nakladah na direktni davek; kedar bomo plačevali obresti od tega poldruzega milijona, potem še le bodo priklade visoko narastle in ne bomo se jih nikdar znebili.

Morda se bo pa ta denar dobro obrnil? Slišali smo, da hočejo zidati klavnico, da hočejo regulirati odtok v Ljubljano itd. Klavnica je res potrebna, pa ni treba take za 100.000 gld., kakor se namerava; tisti kanali tudi niso tako potrebni, da bi mi zamogli na stotisoče vanje zazidati; če hočejo vode napeljati v mesto, nasipe ob Ljubljani olepšati, kopelj v Kolesiji prav dragoceno okinčati, in še druge take reči, moramo pa mi odgovoriti, da bi bilo to vse lepo, ko bi mi bili tako bogati, kakor Parižani ali Londonci; pa mesto kinčati, revne posestnike ljubljanske pa s samimi dokladami potlačiti in vničiti, to se nam ne zdi nikakor posebno dobro gospodarstvo. Liberalno gospodarstvo si je povsod enako, in ne more obstati, da ne bi dolgovi, na dolgove kupičilo.

Domače novice.

V Ljubljani, 17. julija.

(Srednje in ljudske šole) so se v Ljubljani 15. t. m. končale, mestne pa trajajo še

Naj tu sèm pritaknem še nekaj, kar spada v to predalo. Sem ter tje se beró po nemških, zdaj že tudi po slovenskih časnikih naznanila, da ta in ta poštena vdova, ta in ta poštena rodovina jemlje majhne otroke „boljših hiš“ v oskrbovanje; včasih je še celó pristavek, da bi bile „mlade gospodične“ najljubše. Obeta se vsa postrežba po gosposki šegi, v hiši glasovir in prilika učiti se tujih jezikov in več drugih verjetnih in neverjetnih reči. Za takim nazvanilom tiči navadno kaka „lačna“ rodovina velicega števila starih in mladih gospodičin, ki ne more shajati z zaslužkom očeta in svojim, ki je padla v kako nesrečo — večidel po svoji krivdi ali pa, ker je bila navajena predobrega življenja in ni nikdar mislila, da je človek vstvarjen za delo, in se ga tudi privadila ni. Kdor se dá zvabiti po takem naznanilu in popraša po pogojih, zvó, da bi bilo za majhno punčko plačati po borih 20 do 30 gl., za bolj odrasčeno od 30 do 40 gl. in še več na mesec — obleko, poduk in posebne stroške se vé, da posebej. In koliko je res vredno vse skup, kar tako revše dobi? K večjemu 8 do 9 gld. na mesec, vse drugo požre lačna rodovina. Odgoje je pri tem le toliko, da se z otrokom ali gosposkično nemški govori, morda tudi kaj laških

teden dni. Več o teh šolah bomo že še spregovorili, ko dobimo šolska poročila v roke. Slišimo pa, da je na gimnaziji neprimerno veliko maturantov padlo.

(*Novi mašniki in kraji nove maše.*) Kakor je že znano, bodo premil. g. knez in škof 23., 24. in 26. t. m. posvečevali nove mašnike. Gospodje, ki bodo posvečeni, so naslednji: Šimen Ažman iz Kroke (nova maša na Dovjem, 3. avg.); Ivan Belec iz Radomlja (n. m. v Radomlji, 24. avg.); Peter Berčič iz Stare Loke (n. m. v Kamni gorici, 3. avg.); Alojz Bobek iz Kranjske gore (n. m. v Ribnici, 10. avg.); France Gregorij s Podkorena (n. m. v Kranjski gori, 10. avg.); Tomaž Potočnik iz Železnikov (n. m. v Železnikih, 10. avg.); Jožef Regens Trate (n. m. v nunski cerkvi v Ljubljani, 3. avg.); Janez Sakser iz Ljubljane (n. m. pri č. oo. frančiškanih v Ljubljani, 3. avg.); Jožef Samide iz Kočevja (n. m. v Kočevju, 3. avg.); Miha Terček s Črnega vrha (n. m. v Črnem vrhu, 10. avg.); Janez Vakselj iz Leskovca (n. m. v Leskovcu, 10. avg.); Jožef Zalokar iz Gorjan (n. m. v Gorjah); France Zorec iz št. Lorenca (n. m. v št. Lorencu, 17. avg.); Jernej Zupanec iz Radolice (n. m. v Radolici, 17. avgusta).

Iz tretjega leta gg.: Valentin Eržen iz Selc (n. m. v Selcih, 3. avg.); Janez Janežič iz št. Vida pri Zatični (n. m. v št. Vidu, 10. avg.); France Perpar iz Doberniča (n. m. v Doberniču, 24. avgusta); Janez Smrekar iz št. Helene (n. m. pri Mariji Devici v Polji, 3. avg.).

(*Iz seje deželnega odbora 11. julija.*) Načeloma je deželni odbor sklenil, da se v norišnici na Studenci ne vpelje lastna režija, dokler ne bodo vsi blazni iz stare norišnice v Ljubljani in iz norišne podružnice v posilni delavnici v novi norišnici spravljani. — Deželna vlada se naprosi, naj razpiše 3 izpraznjene štipendije za slepe otroke za šolo v Lincu. — Za dokončanje zidanja ljudske šole v št. Lambertu se dovoli iz normalno-šolskega zaklada 400 gld. podpore. — Ljubljanski hranilnici in gosp. Martinu Hočevanju v Krškem se izreče zahvala za darova vsak po 200 gold. muzejnemu zakladu za preiskavanje poganskih gomil. — Redutna dvo-

ali francoskih besed sliši, ker več rodovina tako vsa skup ne zna; doglasovira, če je res v hiši, pride revše le takrat, kedar so se ga že vsi drugi navelčali. Pač pa ima obilno prilike naučiti se vseh napak domačih gospodičin.

Dijak, posebno večí, ni po volji, če bi tudi veliko plačeval; kajti ta ni zadovoljen s cikorjo zjutraj, opoldne z juho, ktere je pa že ob enajstih vsak ud rodovine dobil sklenico. popoldne in zvečer pa zopet le s cikorjo pobeljeno z mlekom, s kterega je vsak že prej smetano posnel itd. Tak dijak hoče jesti, hoče kaj izdatnega in če mu vse to dajo, ne more ob njem živeti vsa druga rodovina. — Sploh dobi tako revše kaj dobrega in se nasiti le takrat, kedar pride „papa“ ali „mama“ njegova in se povabi h kosilu, da se prepriča, kako dobro se mali, malemu ali „gospodični“ godi. Zelena barva in drobnost telesa se izgovarja s tem, da ima „ljubče“ toliko in toliko učiti se. Res navadno tako na telesu opeša, da se še le o šolskih počitnicah doma pri stariših zopet popravi in okreпча — ko dobi dosti jesti.

Tako jemljó gosposke rodovine otroke „boljših staršev“ na hrano in stanovanje.

(Dalje prih.)

rana se prepusti za razstavo starin iz poganskih gomil in za seje starinoslovcev, kteri bodo imeli poslednje dni t. m. v Ljubljani svoj shod.

(*O napadu na Kranjčane v Mostah*) nemamo še nobenega zanesljivega poročila. Vsakako se bo po sodnijski preiskavi pokazalo, kdo je surovega napada največ kriv. Če je stvar taka, kakor jo „Tagblatt“ popiše, potem ne moremo, da ne bi izrekli svoje indignacije nad zločinom prevzetnih fantinov. „Tagblatt“ dolži slovensko časopistvo, da ljudstvo ščuje; a mi ga pozivljemo, naj nam le eno samo številko „Slovenca“ pokaže, kjer smo kaj enacega odobraval. Nasprotno izrekamo, da bi se morali taki prestopki ostreje, ko do sedaj kaznovati. Skoraj roparsko je početje v nekterih vaséh, kjer fantini vozove ustavljajo in od mirnih popotnikov nekakov tribut za „šnops“ pobirajo. Kaj tacega ni nikjer v celi Avstriji, izvemši morda Slavonijo in ogerske puste. To ni junaštvo, ampak gola surovost. Junaški Črnogorec ne bo nikdar popotnika strašil, ako mu ta nič ne stori. Pri vseh simpatijah za naš narod in za kmečki stan vendar ne bomo nikdar zagovarjali tolovajstva in pobijalstva. Sramotno bi bilo za vso inteligenco v deželi, ko bi morala „šnopsa“ pijanim fantalinom v strahu biti. Liberalizem je sicer meščanskemu življu vso hrabrost in vso eneržijo vzel, pa vendar ima še dosti poštenjakov po mestih, ki se ne bodo podali še v tributarno odvisnost od razposajenih fantalinov, za ktere je bila palica še prezgodaj odpravljena. Mi v mestu od nobenega kmeta ne pobiramo tributa za „šnops“ in nobenega vozu ne vstavljamo, zahtevamo pa tudi za se enako prosto gibanje po deželi. Ako mi izobraženi Slovenci nismo več zmožni, brzdati takih divjaških elementov med našim narodom, potem je bolje, da precej abdiciramo, saj potem takem ne moremo več biti voditelji naroda. Kako je bilo ravno v tem slučaju ne vemo natanko, kakor smo že rekli, mogoče, da so služili razgrajalci komu za orodje, da niso vedeli, kaj delajo; pa brez ozira na to je že stokrat dokazano, da v nekterih krajih na Gorenjskem fantalini napadajo popotnike brez vsacega vzroka, in to ravno je, kar je sramota za celo deželo, in kar se mora enkrat odpraviti, če ne gre drugače, tudi z najostrejšimi sredstvi.

Naše prijatelje prosimo natančnejih poročil o tej zadevi.

(*Ljubljanski porotniki*) izžrebani so ti-le za porotno zasedanje v Ljubljani, ki se prične 4. avgusta: za glavne porotnike gg.: Janez Cukale, klobučar na Vrhniki; Jakob Črne ml., mlinar v Fužinah; Bernard Dolenec ml., posestnik v Vipavi; Pavel Drašlar, magacinar v Ljubljani; Jakob Epih, krčmar v Kamniku; Anton Globočnik, posestnik iz Železnikov; Janez Hafner, gostilničar v Ljubljani; Alojzij Kobler, litijski župan; Franc Krašovec, mesar v Novi vasi; Matevž Kreč, tajnik deželnega urada v Ljubljani; Jožef Luckmann, trgovec v Ljubljani; Karel Lušni, c. k. stotnik v poklju v Ljubljani; Janez Malnar, posestnik v Želečih; Emerih Mayer, trgovec v Ljubljani; Jurij Meden, posestnik v Bégunjah; Alojzij Pavšin steklar v Ljubljani; Janez Petrič, trgovec v Blagovici; Martin Petán, trgovec v Kranji; Karel Polak, trgovec v Ljubljani; Janez Potočnik, gostilničar v Ljubljani; Matevž Pirc, trgovec v Kranju; Matija Prašnikar, usnjar v Iški loki; Matevž Rant, trgovec v Ljubljani; Janez Röger, trgovec v Ljubljani; Franc Selan, hišni posestnik v Ljubljani; Jakob Slovnik, posestnik v Notranji gorici; Andrej Smr-

del, usnjar v Ljubljani; Jakop Špoljarič, ključarski mojster v Ljubljani; Matevž Zupan, trgovec v Ljubljani; Franc Valenčič, trgovec v Ilirski Bistrici; Jožef Vidic, posestnik v Lescah; Jakop Vodnik, usnjar v Zalogu; Janez Vodnik, posestnik v Zaborštu; Rajmund Wäscher, pristav v ljubljanski hranilnici; dr. M. pl. Wurzbach, advokatni koncipijent v Ljubljani. Nadomestujoči porotniki: Egidij Bončar, pek; Janez Borovsky, sobni malar; Anton Gregorec, pek; Janez Kadivec, trgovec z usnjem; Anton Kramar, gostilničar; Valentin Plehan, posestnik; Jožef Rabič, krčmar; Franc Šebenik, posestnik; Andrej Vernik, posestnik, — ti vsi iz Ljubljane.

(O konfiskaciji „Slovenčev“.) V včerajšnji „Laibacherici“ smo brali, da je članek „Stremayr padel“ kalil javni mir. Zdaj je ta mir zopet čist, ko je bil Stremayr vendar-le prišel do sedeža v Bukovini.

(Preradovičeva slavnost) se je, kakor površno slišimo, v Zagrebu vršila sijajno kakor maloktera. Umrlemu pesniku so bili Hrvatje že prej napravili spominek z njegovo podobo iz kararskega marmeljna na pokopališču, kamor so zdaj prenesli ostanke ranjega. Daljšega popisa te slovesnosti še pričakujemo.

(„Ljubljanske slike“.) ki se v našem podlistku bližajo že koncu, so se, ker se je že skoro dosti naročnikov oglasilo zanj, začele posebej tiskati in bodo morda v mesecu dni dotove. Nov natis bo nekoliko predelan in popravljen, tudi bo dobil še novih pristavkov, tako da bo zelo različen od prvega. Cena se bo naznanila po tem potu brž, ko bo mogoče preračunati stroške tiska, vezanja in razpošiljanja. Kdor se misli oglasiti za knjižico, pa se še ni, naj to stori zdaj naglo, ker se bo tiskalo le malo eksemplarov čez število naročnikov in ti bodo pozneji dražji. Zavoljo krajše poti naj se oglašila pošiljajo po dopisnicah naravnost gosp. J. Alčšovcu, ki bo knjižico založil. Kdor bi se prepozno oglasil, bi morda več ne dobil knjige. Čez nekaj dni bo že mogoče naznaniti ceno.

(Gostilnica Sternwarte) pri sv. Jakobu, znana po dobri kuhinji, postreže tudi z dobrim vinom in ima vedno frišno Kozlerjevo pivo.

(Dežman) je zdaj, ko ima več časa in se mu ni treba pripravljati za Dunaj, kamor nikdar več ne bo šel, začel zopet pitati svoj „Tagblatt“ s strupom, to se listu koj pozna. Naj bi stari sivec rajši delal pokoro za razne svoje grehe, kakor da zdaj še brca krog sebe po navadi starega pojemačnega konja, saj svojih „prokletih grabelj“ ne bo več spravil do tiste veljave, katero so imele nekdanj pri slepih njegovih privržencih. Ali je mož res že otročji postal?!

Razne reči.

— „Soča“ v Gorici je menda zopet začela izhajati, to sklepamo po številki, ki nam je prišla v roke. Mi bi želeli, da bi prepri med volitvami ne imel nobenih hudih nasledkov in da bi se vse vrnilo nazaj v stari tir narodnega napredovanja.

— V Sarajevu se je osnovala viša sodnija za Bosno in Hercegovino. — V nekojih krajih Bosne vlada strašna revščina in kmetje ne morejo tretjine odrajtovati, zato je vlada beže prosila (sic!), da naj pobirajo le toliko davka, kar ga kmetje premorejo, kljub temu zahtevajo begi polno tretjino. (Kdo je gospodar v Bosni, ali Avstrija, ali begi?)

— Novovrstno fotografiranje je iznašel nek Nemec v Limi v Ameriki. Steklo

se namaže z drugo tvarino spred in z drugo od zad, potem pa se podoba kar sama vtisne v to zrkalo, ki ga človek pred sabo drži, podoba ima naravne barve, kakoršno je človeško lice. Nek bogat Amerikanec je to novo iznajdbo nakupil za 400.000 tolarjev, ter bo naredil velike tovarne za novo fotografiranje.

— „Občna aritmetika za učiteljske.“ Sestavil in založil L. Lavtar, c. k. profesor v Mariboru. Tako je napis knjigi, ki je pred kratkim prišla na svetlo. Namenjena je v prvi vrsti slovenskim učiteljskim (preparandijam), pa bo dobro služila tudi učencem srednjih šol po Slovenskem za pripomočno knjigo. Razdeljena je v šest oddelkov, prvi obsega računanje s celimi številkami, drugi deljivost števil, tretji ulomke ali drobe, četrti omere in razmere, peti potence, korene in logaritme, šesti jednačbe. Temu je pridana še terminologija nemških že ustanovljenih računarskih izrazov, ki so prav lahko umevno in stvarno pravilno tu poslovenjeni. — Pisana je knjiga v popolnoma gladkem in jasnem slovenskem jeziku in ne bo le naši učeči se mladini dobro došla, ampak pomnoži tudi znanstveno slovensko slovstvo. Izdelana je z veliko marljivostjo in lepo tvarinsko zvedenostjo, vsakako je zopet lepo klasje na domačem polju.

— Dobiva se pri pisatelji v Mariboru, koroško predmestje št. 36, cena jej je pri 170 straneh velike osmerke 1 gld.

— „Pripomoček zgodovini slovenskega slovstva od l. 1550 do l. 1880.“ Spisal Julij pl. Kleinmayr, c. k. profesor v Kopru. Ta naslov ima drobna ravno kar natisnjena knjižica, ktere namen razodeva že naslov. Pisatelj namreč ž njo hoče pomagati tistim, ki bi kedaj obširnejo knjigo novejšega slovenskega slovstva pisati hoteli, in razdeli svoje delce v pet delov. V prvem so navedeni z imenom in kjer je mogoče tudi z rojstnim letom in krajem, umrli in še živeči slovenski pisatelji in pesniki te dobe, in teh je ponosno število, v drugem skladatelji slovenskih napevov, posvetnih in cerkvenih, v tretjem na slovstvenem polju delajoča slovenska društva, v četrtem zdaj izhajajoči slovenski časniki, v petem pa je nekoliko kratkih besedi o slovenski pisavi in pridjana je tudi „azbuka“ staroslovanske dobe v primeri z gajico. Vse to te nahaja na 30 straneh male osmerke in bo dobro služilo ne le domačinom, ampak tudi drugim s slovenskim slovstvom pečajočim se učenjakom. — Knjižica se dobiva pri pisatelji v Kopru (Capo d' Istria) po 17 kr. s poštino vred, v Ljubljani pa pri knjigarji J. Gerberji po 15 kr.

— „Dragoljubci.“ Prvi zvezek te šolski mladini namenjene, že lansko leto naznanjene knjižnice je prišel ravno kar na svetlo v zalogi gosp. Iv. Tomšiča, učitelja na vadnici ljubljanski. Ta zvezek podaja na 96 straneh v kratkih povestih šolski mladini mnogo poučnega in mikavnega berila in se sme priporočati posebno starišem in odgojiteljem, pa tudi šolskim vodjem za darila pridnim otrokom ob koncu šolskega leta, za kar je ravno zdaj najlepša prilika, ker so taka darila po ukazu ministerstva zopet vpeljana. Dobiva se knjižica pri pisatelju v Ljubljani v Lingarjevih ulicah trdo vezana po 45 kr.

— 14leten ropar. V Debrečinu na Ogerskem so vjeli 14letnega razbojnika. Ko je neki 17letni študent peš domu hodil, pridružil se mu je 14letni ciganski dečko. Ko sta prišla v samotni kraj, zagrozil je ciganski fant študentu z nožem, da mu je moral dati mošnjo z denarjem.

— Nesreča čez nesrečo. Neki kmet na Tirolskem si je zlomil nogo, drugonč mu je hlapec ves denar pokradel in všel, čez par mescev potem pa se je vozil s svojimi četirimi otroci poleg reke Adiče, voli so zavozili v stran, in voz se je prebrnil v vodo. Dva otroka sta se rešila, druga dva je odnesla voda, oče, akoravno plavanja nevedč je planil za njima in utonil z malima otrokama vred.

— Surovost. Nek oficir v Pragi je videl vojaka, ki zavrtnika ni imel prav zapetega. Strga mu zavrtnik izza vratu, ter ga tako vdari po česu, da je revež oslepil na tisto oko.

— Angležk ubežnik. Nek vojak na Angležkem skoz devet mescev ni šel po svojo plačo. Vsled tega so ga zapisali med ubežnike. Mož se je zagovarjal, da ni vedel, da mora redno po svojo plačo hoditi, pa to mu ni nič pomagalo, moral je v luknjo. Oboje to je le na Angležkem mogoče, namreč taka bogatija, da vojak 9 mescev plače ne potrebuje, in tako nadzorstvo, da le po tem sodijo, da je kdo všel, ako ni prišel po plačo.

— Angleška izvažna vsako leto za 1.800.000.000 gold. blaga, uvažga pa za 3.400.000.000 gld. V primeri z Avstrijo velikanske številke.

— Strela iz jasnega ni pravljica, še te dni, 10. t. m. je vdarila v neko hišo v Lincu na Gorenjeavstrijskem, pa k sreči ni nikogar poškodovala. Ob istem času je treščila strela še v neko drugo hišo, ter nekoliko ozidja razkrušila. Blisk in grom je bil mogočen, akoravno ni bilo nikjer meglice videti.

— V mestu Memphis v Ameriki se je pokazala takozvana rumena mrzlica, in so že začeli ljudje za njo umirati. Vse beži iz kužnega kraja.

— Praški časnik „Posel s Prahy“ izhaja zdaj pod imenom „Česke Noviny.“

Loterijske številke 11. julija.

V Trstu: 66, 64, 73, 75, 38.

V Lincu: 22, 20, 26, 74, 47.

Telegrafične denarne cene 16. julija.

Papirna renta 67.75 — Srebrna renta 68.30 — Zlata renta 78.40 — 1860letno državno posojilo 126.27 Bankine akeije 822 — Kreditne akeije 271.20 — London 115.80 — — Ces. kr. cekini 5.47. — 20-frankov 9.20.

Denarstvene cene 15. julija.

Državni fond.		Denar.	Biago
5%, avstrijska papirna renta		67.15	67.30
5%, renta v srebru		65.60	68.70
4%, renta v zlatu (davka prosta)		78.90	79.05
Srečke (lozi) 1864. l.		116.50	117.—
„ „ 1860. l. cel.		126.25	126.50
„ „ 1860. l. petinke		129.25	129.50
Premijski listi 1864. l.		158.75	158.50
Zemljiščine odveznice.			
Štajarske po 5%.		99.75	100.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%.		96.—	—
Ogerske po 5%.		86.75	88.—
Hrvaške in slavonske po 5%.		87.—	—
Šedmograške po 5%.		83.75	84.25
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		832.—	834.—
Unionske banke		88.75	89.50
Kreditne akeije		257.75	258.—
Nižosavtr. eskomptne družbe		795.—	800.—
Anglo-avstr. banke		124.—	124.25
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gld. a. v.		168.50	168.—
Tržaške „ 100 „ k. d.		119.—	120.—
„ 50 „ „ „		61.—	63.—
Budenske „ 40 gld. a. v.		38.75	39.25
Salmove „ 40 „ „ „		46.50	47.50
Palfi-jeve „ 40 „ „ „		36.—	36.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „		37.50	38.25
St. Genois „ 40 „ „ „		37.—	39.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „		32.50	33.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „		—	—
Srebro in zlato.			
Ces. cekini		5.47	5.49
Napoleonsd'or		9.20	9.20